

Sam

over een jongen die een meisje wil zijn

COLOFON

Redactie: Leen De Wispelaere

Eindredactie: Jeroen Borghs

Vormgeving: Virginie Soetaert

Illustraties: Julie Van Wezemaal

Met dank aan: Katrien Van Leirberghe (çavaria), Steffie De Baerdemaeker (çavaria), Kaj Poelman (çavaria), Jana Miah (çavaria), Evelien Luts (Jong & Van Zin), Ans Oomen (Wel Jong Niet Hetero), Elke Deneys (Awel), Gaia Van Cauwenberg (Transgender Infopunt).

Deze brochure is een uitgave van de Vlaamse overheid, Agentschap Binnenlands Bestuur, team Gelijke Kansen, Havenlaan 88, 1000 Brussel. +32 2 553 52 16, gelijkekansen@vlaanderen.be, www.gelijkekansen.be.

Copyright Agentschap voor Binnenlands Bestuur, team Gelijke Kansen. Tweede herziene druk 2021.

Wettelijk depotnummer: D/2021/3241/096

Deze publicatie mag niet verkocht worden.

Verantwoordelijke uitgever: Jeroen Windey, Havenlaan 88, bus 70, 1000 Brussel.

Deze publicatie kwam tot stand in samenwerking met çavaria, Kammerstraat 22, 9000 Gent. +32 9 223 69 29, info@cavaria.be, www.cavaria.be

Dit boekje is van:

Ik zit in klas:

Hoi lezer,

Met dit boekje heb je in één klap drie vliegen gevangen. Je vindt er allerlei doe-opdrachten in terug (vlieg 1), stukjes informatie (vlieg 2) en een bijzonder verhaal (vlieg 3). Dat verhaal gaat over Sam.

Sam is elf en pas verhuisd. Hij is een beetje nieuwsgierig van aard. Jij ook? Dat treft, want als je deze bladzijde omdraait, beland je pardoes in zijn dagboek. Daarin vertelt Sam honderduit over zijn nieuwe school, buurt en vrienden. Maar ook over wat hij denkt, voelt... en hoopt. Ja, Sam heeft een vurige wens.

Veel plezier!

Sam

over een jongen die een meisje wil zijn

LIEFSTE DAGBOEK,

15 augustus

We zijn verhuisd. Daarom heb ik jou gekregen van mama en papa. En stak een briefje bij:

Om alles in te noteren dat wij niet mogen weten :-)

Mama en papa
xxx

Elias heeft er ook eentje gekregen. Die kan zijn naam nog niet eens schrijven.

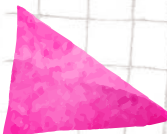
PS. Ik hoop dat Elias niet de hele tijd achter me aan zal lopen nu we verhuisd zijn.

22 AUGUSTUS

LIEFSTE DAGBOEK,

Ons nieuwe huis staat in de Bijensteeg, maar brijen heb ik hier nog niet gezien. Het straatje loopt dood. Er rijden nauwelijks auto's, dus speel ik vaak op straat. Er staan precies zes huizen in de steeg. Ondertussen ken ik uit elk huis al één iemand.

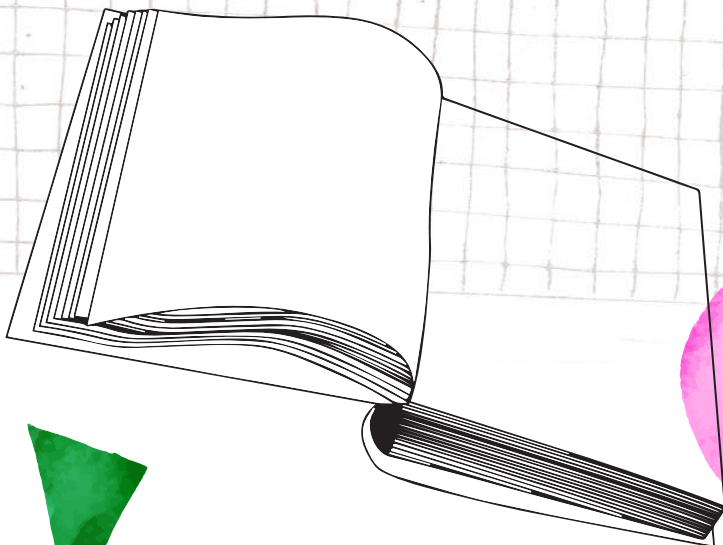

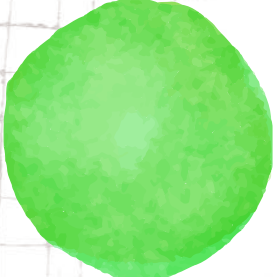
Naast mij woont Lily. Ze is twaalf jaar. Ik denk dat ze ongeveer twee meter groot is.

In het huis daarnaast woont Eli. Hij woont er samen met zijn twee mama's. Binnenkort komt er ook nog een baby. Op zondag gaat Eli naar de scouts.

Rechterover ons woont Anna. Ze is elf en doet aan trampolinespringen. In een club en zo.

Anna's buurmeisje heet Jade. Ze is negen en ze zegt dat haar naam naar een mooie steen verwijst.

In het laatste huis woont Luca. Hij is ook negen. Als hij niet buiten speelt, zit hij de hele tijd op zijn Playstation.

Dinsdag 30 augustus

Liefste dagboek,

Ik voel me een beetje down, want de vakantie is bijna voorbij. Gelukkig kwamen Lily en Eli deze middag aange fietst. We zijn samen naar een bos in de buurt gereden. Lily reed op de fiets van haar broer Wannes. Die is al zeventien. Met een enorme zwaai gooide Lily haar been over de buis die tussen het stuur en het zadel van de fiets zit. Weet jij waarom een jongensfiets zo'n buis heeft en een meisjesfiets niet? Dat moet ik eens uitpluizen. Papa zegt dat ik een nieuwsgierig aagje ben omdat ik de hele tijd internet afspeur. Misschien ben ik dat wel. Misschien ook niet.

"Weet jij waarom een jongensfiets zo'n buis heeft en een meisjesfiets niet?"

Een buis tussen het zadel en het stuur maakt een fiets steviger. Waarom hebben dan niet alle fietsen zo'n buis? Daarvoor moeten we een tijdje teruggaan in de geschiedenis.

Eerst zagen fietsen er zo uit

1

2

Toen de fietsketting werd uitgevonden, konden er fietsen gemaakt worden met twee gelijke wielen. De moderne fiets was geboren!

Toen de moderne fiets populair werd, wilden ook vrouwen erop kunnen rijden. Maar voor vrouwen waren lange rokken in de mode (Broeken, die waren voor mannen). Nu moet je met een lange rok maar eens proberen om je heen over zo'n buis te heffen en enkele kilometers te rijden. Niet makkelijk! Daarom werd een fiets ontworpen zonder een dwarsbuis.

3

DOEN!

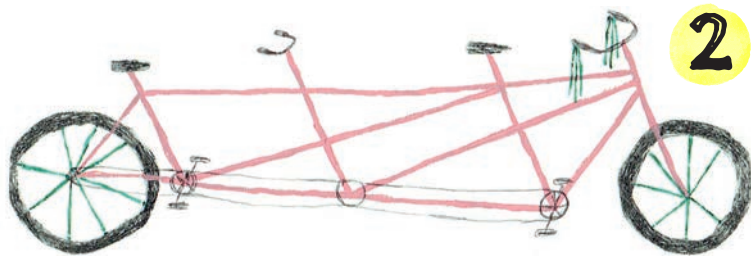
Kies de fiets die jij het leukste vindt. Vul in waarom.

1

Vooraleer je deze bestijgt:
ga eerst even bij de
circusschool langs!

2

3

4

5

Ik kies fiets nummer:

Omdat:

2

6

7

KNUTSELEN!

Handige Hanna of Harry?

Maak je eigen fiets

Wat heb je nodig?

Ijzerdraad, een kniptang, twee gelijke knopen, gekleurde wol, eventueel een stukje mousse of piepschuim.

Hoe ga je te werk?

1

Knip twee stukjes ijzerdraad van 10 à 12 cm af.

2

Steek door elke knoop een stuk ijzerdraad en draai de uiteinden telkens vast.

3

Vervolledig je fiets op een manier naar keuze, door de wielen met elkaar te verbinden, een stuur en een zadel te voorzien.

Je kan je zadel van ijzerdraad maken, maar je kan ook een stukje mousse of piepschuim gebruiken. Je kan ook trappers aanbrengen.

4

Geef je fiets wat kleur door wollen draad rond bepaalde stukken ijzerdraad te draaien.

5

Je kan je fiets ook afwerken met een staander. Wie weet blijft hij dan rechtop staan?

Donderdag 1 september

Dag dagboek, dat klinkt naar. Dag boek! Ook een breetje naar. Dag!

Vandaag was de eerste schooldag! Toch een breetje spannend, zo'n nieuwe school. Ik zit in 6A bij meester Alex. Ik vind hem grappig. Anna zit bij mij in de klas. Lily, Luca, Eli en Jade gaan ook allemaal naar mijn school.

In de pauze zijn we allemaal samengekomen achter de eik op de speelplaats. Luca was dolenthousiast. Hij zei dat we 'de zes' van de Bijensteeg zijn. Hij zei ook dat we een eed moeten zweren. En dat we later allemaal moeten trouwen, want we zijn precies met drie jongens en drie meisjes. Dat viel niet in goede aarde!

'Ik eet nog liever mijn duim op!' zei Jade. En Eli zei dat het rekensommetje niet telt, want jongens kunnen ook met jongens trouwen. En meisjes met meisjes. Ik wilde ook nog iets zeggen, maar ik heb het niet gedaan. Ik wilde zeggen dat Luca's rekensommetje niet klopt. Ik ben geen jongen. Ik voel me eigenlijk een meisje. Maar ik zie eruit als een jongen. En iedereen dénkt dat ik een jongen ben. Wat moet ik daarmee?

"Luca's rekensommetje klopt niet.

Ik voel me een meisje"

WETEN!

GESLACHT EN GENDERIDENTITEIT

Dat je bij je geboorte 'jongen' of 'meisje' wordt genoemd, heeft te maken met je lichaam. Heb je een piemel, dan ben je een jongen. Heb je een vagina, dan ben je een meisje. Dit heet je **biologisch geslacht**.

Sommige jongeren zijn lichamelijk niet helemaal een jongen of een meisje. Dat heet 'intersekse'.

Hoe je lichaam eruitziet is één ding, maar hoe je je vanbinnen voelt (jongen/meisje), dat is nog iets anders. Dat heet, met een moeilijk woord, je **genderidentiteit**.

Sommige jongeren voelen zich geen jongen of meisje, maar een beetje van allebei.

CISGENDER EN TRANSGENDER

De meeste mensen hebben het gevoel dat hun biologisch geslacht en hun genderidentiteit bij elkaar passen. Bijvoorbeeld: Eli heeft het lichaam van een jongen en Eli voelt zich ook een jongen. Dat noemen we **cisgender**.

Sommige mensen hebben het gevoel dat hun biologisch geslacht en hun genderidentiteit niet bij elkaar passen. Denk maar aan Sam. Sam heeft een jongenslichaam maar voelt zich een meisje. Er zijn natuurlijk ook meisjes die zich een jongen voelen. Dat noemen we **transgender**.

GENDERIDENTITEIT

BIOLOGISCH GESLACHT

DOEN!

Duid aan. Weet jij hoeveel mensen ter wereld:

...TRANSGENDER ZIJN?

- ongeveer 10%
- ongeveer 5%
- ongeveer 1%

...CHINEES ZIJN?

- ongeveer 30%
- ongeveer 18%
- ongeveer 10%

...DEEL ZIJN VAN EEN TWEELING?

- ongeveer 5,5%
- ongeveer 3,2%
- ongeveer 1,3 %

... BRUINE OGEN HEBBEN?

- ongeveer 80%
- ongeveer 55%
- ongeveer 30%

OPLOSSING: Transgender: ongeveer 1 procent;
Chinees: ongeveer 18%; deel van een tweeling:
3,2%; bruine ogen hebben: ongeveer 55%.

WETEN!

WANNEER?

Sam is elf. Betekent dat dat je rond je elfde weet dat je transgender bent? Helemaal niet. Sommige mensen voelen dit pas als ze volwassen zijn, anderen voelen dit als ze veel jonger zijn dan Sam.

TRANSGENDER. VOOR IEDEREEN ANDERS!

Je weet ondertussen wat 'transgender' betekent: het gevoel hebben dat je lichaam (meisje/jongen) en je innerlijk gevoel (meisje/jongen) niet bij elkaar passen. Toch betekent transgender zijn niet voor iedereen hetzelfde. Kijk maar.

JORUN (15)

Jorun heeft een meisjeslichaam maar voelt zich meer een jongen. Daar zit ze niet mee. Jorun is wie ze is: haar vrolijke zelf.

JORUN

THOMAS

THOMAS (13)

Thomas voelt zich meer een meisje. Hij zit goed in zijn vel, maar jongenskleren, die vindt hij meestal maar niks. Als het aan hem lag, liep hij die jongensrekken gewoon voorbij.

RENS (12)

Rens werd geboren als een meisje, maar dat paste helemaal niet bij hem. Toen hij in de puberteit kwam en zijn lichaam begon te veranderen, werd hij daar zelfs erg ongelukkig van. Gelukkig kon Rens bij een hulpverlener terecht.

RENS

Bekijk het verhaal van Rens op Youtube (zoekterm 'Rens van Hij is een zij').

DOEN!

Op het einde van het filmpje kreeg Rens vragen van kijkers. Wat zou jij aan Rens vragen?

NAAM:

MIJN VRAAG:

Ken je iemand anders die transgender is (in het echte leven of op televisie)?

Kan je in je eigen woorden uitleggen wat transgender betekent ?

Donderdag 8 september

Liefste DB,

Vandaag hadden we projectwerk over beroepen. Ik denk dat Anna geen idee heeft wat ze later wil worden. Daarom heeft ze gewoon mijn beroep gestolen. Ik vind het niet erg, want dan worden we misschien collega's. En, euh, dan zijn we de hele tijd samen. Dat zou ik niet zo erg vinden.

Anna en ik willen stewardess worden op een vliegtuig. Het lijkt me leuk om de passagiers eten en drinken te brengen. En om passagiers met vliegangst gerust te stellen. Stewardessen moeten ook door de micro zeggen dat het vliegtuig bijna gaat landen. In verschillende talen. Dat zie ik volledig zitten! „Ladies and gentlemen, fasten your seatbelts.“

Volgende week moeten we iets meebrengen dat bij ons favoriete beroep past. Ik zal mama maar al waarschuwen dat er weer een zoektocht aankomt.

*Dames en heren, klik jullie gordels vast.

“De hele tijd samen zijn,
dat zou ik niet zo erg vinden”

TEST JEZELF!

Je hebt het goed tussen de regeltjes gelezen. Sam heeft een boontje voor Anna. Maar is hij ook verliefd? En vooral: ben JIJ verliefd?

**1. Denk aan je crush.
Die noemen we x.**

2. Kleur de thermometer een centimeter verder in per stelling die voor jou van toepassing is.

- Ik denk de hele tijd aan x.
- Als ik in x' buurt ben, kan ik mijn ogen moeilijk van x afhouden.
- Als ik x zie, krijg ik vlinders in mijn buik.
- Ik word verlegen als ik in x' buurt kom.
- Als ik aan x denk, krijg ik geen hap meer door mijn keel.
- Ik heb altijd alles gehoord wat x zegt.

LOVE
THERMOMETER

Jij bent dol-, tot-over-je-oren-, stápelverliefd!

Jij vertoont ernstige tekenen van verliefdheid. Je hebt een échte crush...op je crush.

Jij vertoont lichte tekenen van verliefdheid, maar in vuur en vlam sta je nu ook weer niet.

Zondag 11 september

Hoi DB!

Gisteren hebben we met de zes gevoetbald in de straat. Ik zat in het team van Jade. Die voetbalt in een club. Drie keer raden wie er gewonnen heeft. Vuistje!

Lily is wel een paar keer op de grond gedonderd. Ze zegt dat haar benen te lang zijn. Daarom speelt ze basket. En Eli, die kan niet zo goed tegen zijn verlies. Na de match begon hij een beetje vervelend te doen tegen Jade. Hij zei dat voetbal niets voor meisjes is. Jade zei: 'Blijkbaar wel, want mijn team heeft gewonnen'. Ha, die Jade!

Maar nu moet ik weg. Ik moet naar de tekenles.

“Eli zegt dat voetbal niets voor meisjes is”

WETEN!

Je kwam al twee woorden tegen die het woord 'gender' bevatten: 'genderidentiteit' en 'transgender'. Maar wat betekent 'gender' nu eigenlijk? Zet je schrap!

GENDER

In onze maatschappij leven ideeën over wat 'bij jongens hoort' en wat 'bij meisjes hoort'. Die ideeën kunnen gaan over kleren, maar ook over sporten, hobby's, beroepen of zelfs karaktereigenschappen.

Die ideeën, over wat bij jongens/meisjes hoort, noemen we **gender**.

PLAATS EN TIJD

Ideeën over wat bij jongens/meisjes hoort, staan niet vast. Ze kunnen verschillen van plaats tot plaats, en van tijd tot tijd. Kijk maar:

Tot in de achttiende eeuw droegen enkel mannen schoenen met een hak.

In Schotland dragen mannen regelmatig rokken, die we 'kilts' noemen.

Ideeën over gender zijn niet alleen veranderlijk in plaats en tijd, ze zijn ook vaak onjuist. Kijk maar.

Veel mensen denken:

Nogal wat meisjes houden van shoppen.

alle meisjes houden van shoppen (not!)

Veel jongens houden van voetbal.

Voetbal hoort bij jongens (en wat dan met meisjes die graag voetballen?)

Je merkt het, ideeën over gender kunnen onjuist, en zelfs knap vervelend zijn. Welke sport je graag doet, waarmee je graag speelt of wat je later worden wil, heeft weinig te maken met het feit of je een jongen of een meisje bent. "Voetbal is niets voor meisjes"? Onzin. Hobby's doe je omdat jij ze graag doet.

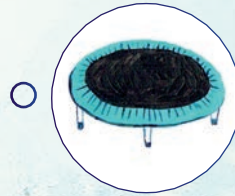
DOEN!

Het dagboek van Sam goed gelezen?

Dan weet je welke hobby bij wie hoort. Verbinden maar!

JADE

LILY

ELI

ANNA

LUCA

SAM

oplossingen: Jade-voetbal / Lily-basket / Eli-scouts / Anna - trampolinespringen / Luca-Playstation / Sam-tekenen

DOEN!

EN JIJ?

Vul het vriendenboek van Sam in.

Ik heet:

Mijn favoriete sport is:

Mijn hobby's zijn:

Mijn favoriet woord is:

Dit dier is een symbool voor mij:

omdat

Teken hier je dier (je mag ook een nieuw dier bedenken!):

DOEN!**TOPJOB/FLOPJOB**

Zoek de tien beroepen en zet ze in de kolom naar keuze.

(Zoek de woorden van boven naar beneden en omgekeerd / van links naar rechts en omgekeerd)

J	S	R	L	A	T	L	T	X	W	T	D
D	D	E	E	A	S	O	R	J	J	N	W
A	H	T	E	D	I	G	A	B	P	E	I
N	L	K	R	V	L	B	I	M	Q	G	D
S	V	O	K	O	A	F	N	A	T	A	Y
E	K	D	R	C	N	Y	E	D	W	E	H
R	O	O	A	A	R	G	R	I	G	I	T
B	K	S	C	A	U	D	D	C	N	T	D
K	J	U	H	T	O	U	O	U	I	I	I
C	G	T	T	T	J	L	K	M	K	L	Y
A	N	H	R	E	I	K	N	A	B	O	F
J	T	S	I	M	E	O	L	B	I	P	L

oplossingen: journalist, politieagent, kok, danser, trainer, advocaat, dokter, bloemist, bankier, leerkracht

TOPJOB

FLOPJOB

UIT DE TOPJOBS KIES IK:

MAAR ALS IK ECHT MAG KIEZEN, DAN WORD IK:

Liefste DB,

Dinsdag 13 september

Mama heeft voor mij een steward-uniform gezocht. Het is een donkerblauw pak, compleet met hemd en das erbij. Maar ik wil er niet mee naar school. Echt niet.

Ik voel me wel een beetje schuldig. Mama zei dat ze er veel moeite voor gedaan heeft. En ze begreep het niet.

Toen heb ik wel honderd keer gezegd dat ik stewardess wil worden. 'Vind je het stewarduniform dan niet mooi?' vroeg ze me zeker honderdduizend keer. Daar gaat het niet om!

Elias vond het allemaal nogal grappig, maar wat begrijpt die er nou helemaal van!? Ik wil er gewoon uitzien als een échte stewardess.

Hoi DB,

Morgen moet ik in dat stewarduniform naar school. Bah! Waarom mag ik er niet uitzien zoals ik wil? Dat mag Jade toch ook? Zij heeft kort haar en draagt een legerbroek (En niet omdat we nog soldaatje spelen!) En Eli, die heeft lang haar. Daar klaagt toch ook niemand over? Dat vindt iedereen net cool.

“Vind je het stewardkostuum dan niet mooi?”

Bij bepaalde kledingstukken of kapsels denken we spontaan aan meisjes. Bij andere aan jongens. Toch voelen niet alle jongeren zich prettig bij 'meisjeskleren' en 'jongenskleren' of de opdeling daartussen.

Iedereen wil kleren dragen die hij leuk vindt. Zo draagt Jade het liefst een legerbroek en houdt ze van kort haar. Voor transgenderjongeren geldt net hetzelfde. Sam wil de kleren dragen waarin hij zich het beste voelt. Voor hem zijn dat meisjeskleren.

DOEN! Welke kapsels vind jij cool? (kleur de bolletjes in)

DOEN!

Ik ga naar het verjaardagsfeestje van een klasgenoot.
Dit pluk ik uit de kleerkast (omcirkel):

DOEN!

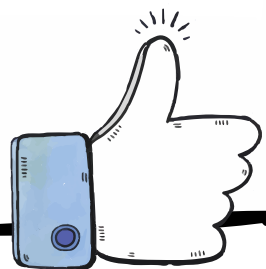
Creëer je eigen outfit.
Gebruik alleen wegwerp-
materiaal, kranten of
tijdschriften.

Hoe zou jij je kledingstijl
omschrijven?

Meerdere stijlen aanduiden mag!

- kleurrijk
- sportief
- sjiek
- stoer
- opvallend
- elegant
- sober
- onopvallend
- boeit me niet

Of benoem zelf je stijl:

Donderdag 15 september

Hoi DB,

Ik ben in het stewarduniform naar school vertrokken (mama tevreden). Voordat de bel ging, heb ik mijn gewone kleren weer aangetrokken (ik tevreden). Iedereen tevreden dus, dacht ik. Maar de meester was niet zo tevreden. Hij vroeg waarom ik niets mee had over mijn favoriete beroep. Daar zat ik dan, met mijn mond vol tanden.

Na school vroeg hij het me opnieuw. Toen heb ik het hem maar verteld. Dat ik dat stewarduniform stom vind. En dat ik eigenlijk een meisje wil zijn. Dat ik eigenlijk een meisje ben, maar dat niemand dat kan zien. Hij zei dat hij het begreep. Ik was een klein beetje ongelucht.

Hij vroeg me of ik het aan mijn ouders heb verteld. Dat wil ik wel. Dat wil ik al heel lang. Maar ik weet niet hoe ik het moet aanpakken. De meester heeft me goede tips gegeven. Dit weekend doe ik het!

Of volgend weekend.

Nee, dit weekend. Nee, volgend weekend. Nee, dit weekend. Beslist!

“Dit weekend doe ik het. Of volgend weekend”

Sam ziet er een beetje tegenop om met zijn ouders te praten.

Hij zou het liever uitstellen. Heb jij ook weleens last van uitstelgedrag?

DOEN!

Duid aan. Dit durf ik weleens uit te stellen:

- Huiswerk
- Kamer opruimen
- Bedtijd
- Berichten beantwoorden
- Sporttas leegmaken
- Mijn rapport tonen
- .....
- .....
- .....

Zaterdag 17 september

Hoi DB,

De eerste horde is genomen: ik heb het aan mijn ouders verteld. Ik had mijn moment precies uitgekozen. Ze waren samen aan het koken.

Dan zijn ze meestal vrolijk.

Het werd eventjes stil in de keuken toen ik het vertelde. Daar had de meester me al voor gewaarschuwd: „Jij bent hier al een hele tijd over aan het piekeren, maar je ouders niet. Ze zullen misschien wat tijd nodig hebben om te wennen aan wat je hen vertelt. Geef ze die tijd ook.“ Dat zal ik dan maar doen zeker, geduldig wachten? Gelukkig zijn ze niet kwaad geworden.

Ik ben stilletjes weggegaan. Toen ik de keukendeur achter me dichttrok, zag ik Elias staan. Die stond te luisterwinken in de gang. Ha, een detectieve in huis. Hij begreep er niets van. Dat zag ik meteen.

Is deze pagina alleen voor jouw ogen bestemd? Geen nood. Er bestaat nog altijd zoets als geheimschrift.

"Ik wil wel praten met mijn ouders, maar ik weet niet hoe ik het moet aanpakken"

DOEN!

Zet eens een boompje op over...praten met je ouders.

Ik heb het al eens met mijn ouder(s) gehad over iets waar ik het lastig mee heb....

NEE

JA

...en ik heb er ook geen nood aan.

Jij bent klaar.

---

maar ik zou het wel willen doen, namelijk over

Het liefst zou ik :

- o praten
- o iets opschrijven in een mail/brief/sms

De reden daarvoor is:

Als ik hieraan denk, dan voel ik me:

omdat

Het ging over:

Ik heb:

- o mijn ouder(s) aangesproken
- o iets opgeschreven in een mail/brief/sms

De reden daarvoor was:

De uitkomst was:

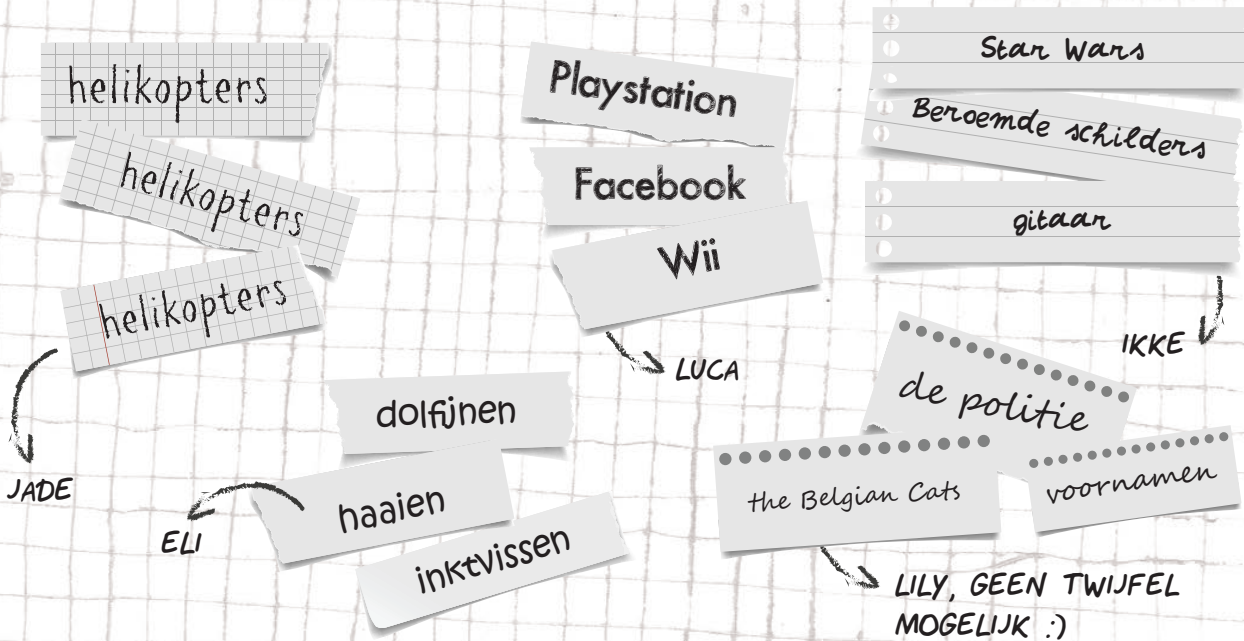
Achteraf voelde ik me:

Tips over hoe je kan praten met je ouders, vind je op www.awel.be/toolbox/awel-hoe-praat-ik-met-mijn-ouders

Donderdag 22 september

Hoi DB,

Werk aan de winkel! We moeten een spreekbeurt voorbereiden. Omdat Anna met een 'A' begint, komt zij over twee weken al aan de beurt. De 'S' van Sam geeft mij tijd tot na de herfstvakantie. Wat heb ik toch een geweldige naam! Anna kon geen onderwerp bedenken. Daarom hebben we allemaal drie briefjes met ideeën in mijn pennenzak gedropt. Anna mocht er dan eentje trekken (ideetje van Luca). Ik heb de briefjes mee naar huis genomen. Met mijn vriendenboek naast me, heb ik de handschriften ontcijferd.

Zoals je kan zien, heeft Jade keihard vals gespeeld. Maar het heeft niet geholpen. De winnaar was Facebook! Anna is wel nog te jong voor een eigen Facebookprofiel. Dat mag maar vanaaf je dertiende. Wat nu?

PS. Misschien moet ik ook maar detectieve worden, in plaats van stewardess.

Vrijdag 23 september

Liefste dagboek,

Mama kwam daarnet op mijn bed zitten. 'papa en ik zijn een beetje geschrokken van wat je ons hebt verteld', zei ze. 'Maar we vinden het goed dat je het hebt gedaan. Het was vast niet makkelijk'. Ze vroeg of ik al lang het gevoel had een meisje te willen zijn. 'Ja', was het enige wat ik kon uitbrengen. En zat een krop in mijn keel. Mama zei dat er mensen bestaan die me misschien kunnen helpen. En dat we hen binnenkort kunnen gaan opzoeken. Als ik dat wil. Natuurlijk wil ik dat!

Zaterdag 24 september

Hoi DB,

Deze morgen stond Anna voor de deur. Ze zei dat ik onmiddellijk moest meekomen. Dat moest ze me geen twee keer vragen. Siebre, haar oudere broer, had zijn Facebookprofiel laten openstaan. De ideale kans om dat zaakje eens te onderzoeken dus! Urenlang hebben we op zijn Facebookprofiel rondgeneusd. Ik heb een geweldige ontdekking gedaan, maar dat vertel ik je later wel eens. Ik ben trouwens niet de enige die een ontdekking heeft gedaan. Siebre had in de gaten gekregen dat er iets niet klopte op zijn Facebookpagina (oeps, verkeerd knopje!). Heeft Anna daar even een uitbrander gekregen! Gelukkig was ik dan al lang weer thuis. Siebre heeft het ook bij hun ouders geklikt. Nu heeft Anna een week huisarrest. Hopelijk rinkelt de telefoon hier straks niet, want dan ben ik er gloeiend blij!

“Ik heb een geweldige ontdekking gedaan op Facebook.”

Aanduiding van je genderidentiteit

Op veel websites kan je een profiel aanmaken. Op zo'n profiel vul je je naam in, je leeftijd, enzovoort. Veel websites hebben ook aanvinkvakjes, waarin je 'man' of 'vrouw' kan aankruisen. Of 'jongen' of 'meisje'.

Sam ontdekte dat je op Facebook niet alleen 'man' of 'vrouw' kan aanduiden, maar dat er ook een derde keuzemogelijkheid is: een leeg vakje waarin je invult wat je zelf wil.

Geslacht	Vrouw	n tijdlijn
	Vrouw	
	Man	
	Aangepast	
Wijzigingen opslaan		Annuleren

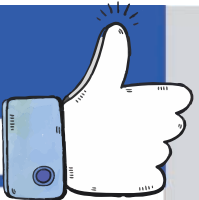
WETEN!

Waarom kiezen sommige mensen iets anders dan 'man' of 'vrouw'?

Een reden kan zijn dat ze zich niet thuis voelen in het hokje 'man' of 'vrouw': sommige mensen voelen zich een beetje man én een beetje vrouw. Anderen vinden de indeling in 'man' of 'vrouw' gewoon onbelangrijk.

DOEN!

Vul nu je eigen facebookprofiel aan!

	Naam: <input type="text"/>			
Tijdlijn	Info	Vrienden	Foto's	Meer ▾
Over				
Contact- en basisgegevens				
Familie en Relaties				
Detailinformatie over jou				
BASISGEGEVENS				
Geboortedatum				
Geboortjaar				
Plaatsen waar je gewoond hebt				
Detailinformatie over jou				
Ik ben ☐ man ☐ vrouw ☐				
Mijn relatiestatus ☐ single ☐ verliefd ☐ in een relatie ☐ zou ik nooit op Facebook zetten				
Mijn religie: <input type="text"/>				

Dinsdag 27 september

Hoi DB,

Ik had deze morgen een fantastisch idee. Ik houd mijn spreekbeurt over jongens die een meisje willen zijn! Dit nieuwsgierige aagje (ja, papa, je hebt gelijk) is meteen aan haar onderzoekwerk begonnen.

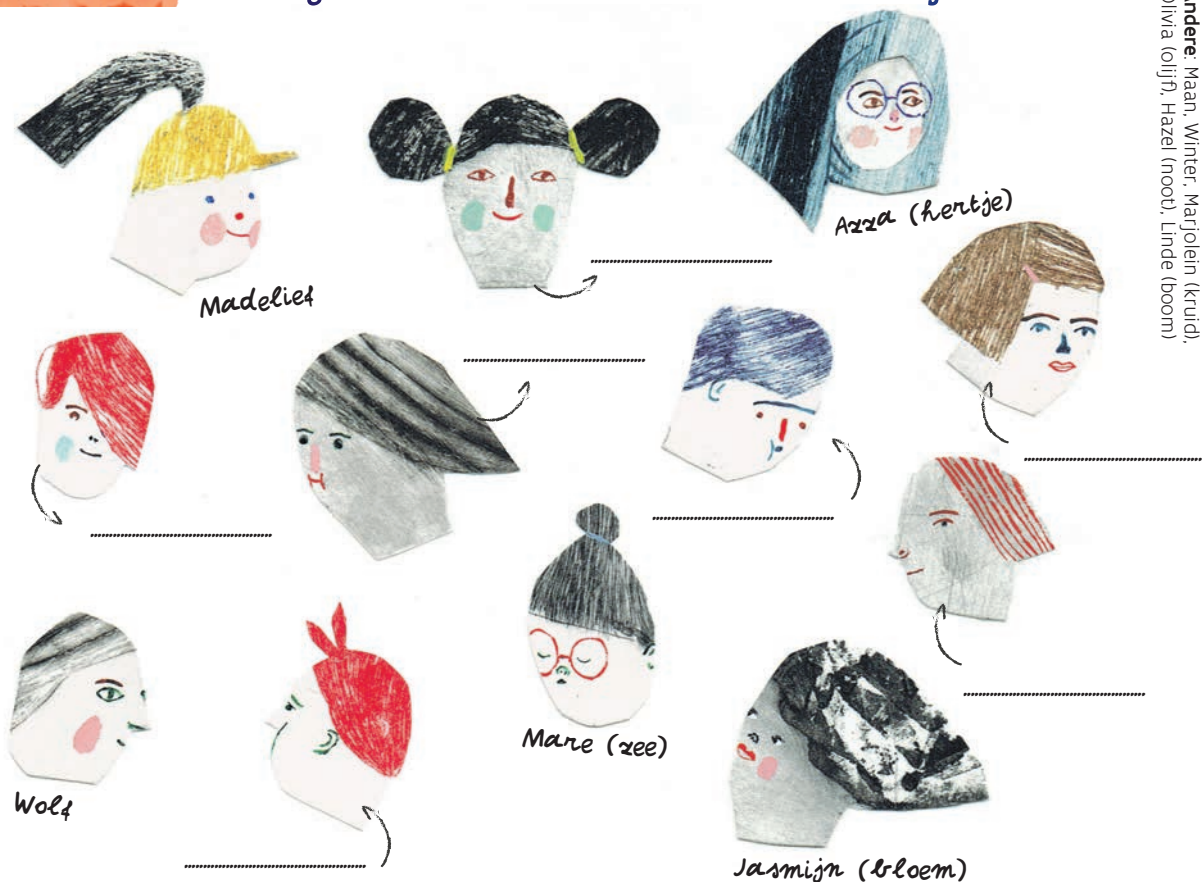
Ik heb razend interessante dingen ontdekt. Wist je dat je vanaaf je twaalfde je voornaam kan veranderen? Hoe geweldig is dt? Zelf wil ik dat niet doen, want sommige meisjes heten ook Sam. Ik zei het je al: mijn voornaam is perfect. Ik moet dit aan Lily vertellen. Haar spreekbeurt gaat over voornamen. De voornamen van de zes hebben haar op ideeën gebracht, zegt ze.

“De voornamen van de zes hebben haar op ideeën gebracht”

De voornamen van de zes vormen inderdaad wel een erg bijzonder rijtje. Zo is 'Lily' Engels voor 'lelie' en is 'Jade' de naam van een edelsteen. Er zijn nog wel meer voornamen die naar natuurfenomenen verwijzen: naar bloemen, bomen, dieren, seizoenen, vruchten, noten, kruiden, en zelfs het heelal. Kan jij nog meer van zulke namen bedenken?

DOEN!

Geef de gezichten namen die naar de natuur verwijzen.

MOGELIJKE OPLOSSINGEN:
Dieren: Marel, Arend, ...
Bloemen: Roos, Violet, Margriet, Iris, ...
Ander: Maan, Winter, Marjolein (kruid),
Olivia (olijf), Hazel (noot), Linde (boom)

PALINDROMEN

'Anna' is een palindroom. Dat betekent dat je 'Anna' ook achterstevoren kan lezen.
Lees volgende voornamen maar eens van rechts naar links: Otto, Ada, Elle, Bob, Hannah.

Het langste palindroom in het Nederlands is het woord

KOORTSMEESYSTEEMSTROOK

Begin HIER!

Begin HIER!

Zeg dat maar eens twaalf keer na elkaar!

Ken jij nog andere woorden die
een palindroom zijn?

DOEN!

UNISEKSNAMEN

Het woord 'uniseks' wordt weleens gebruikt om te verwijzen naar dingen of namen die zowel voor jongens als voor meisjes gebruikt worden, bijvoorbeeld kledij of voornamen. Van de zes hebben er drie een uniseksvoornaam: Sam, Luca en Eli.

Ken jij nog andere
uniseksnamen?

DOEN!

JOUW VOORNAAM

Mijn voornaam geef ik (score op tien): ...../ 10

Dit vind ik bijzonder aan mijn voornaam:

Mijn favoriete voornaam is:

Dinsdag 4 oktober

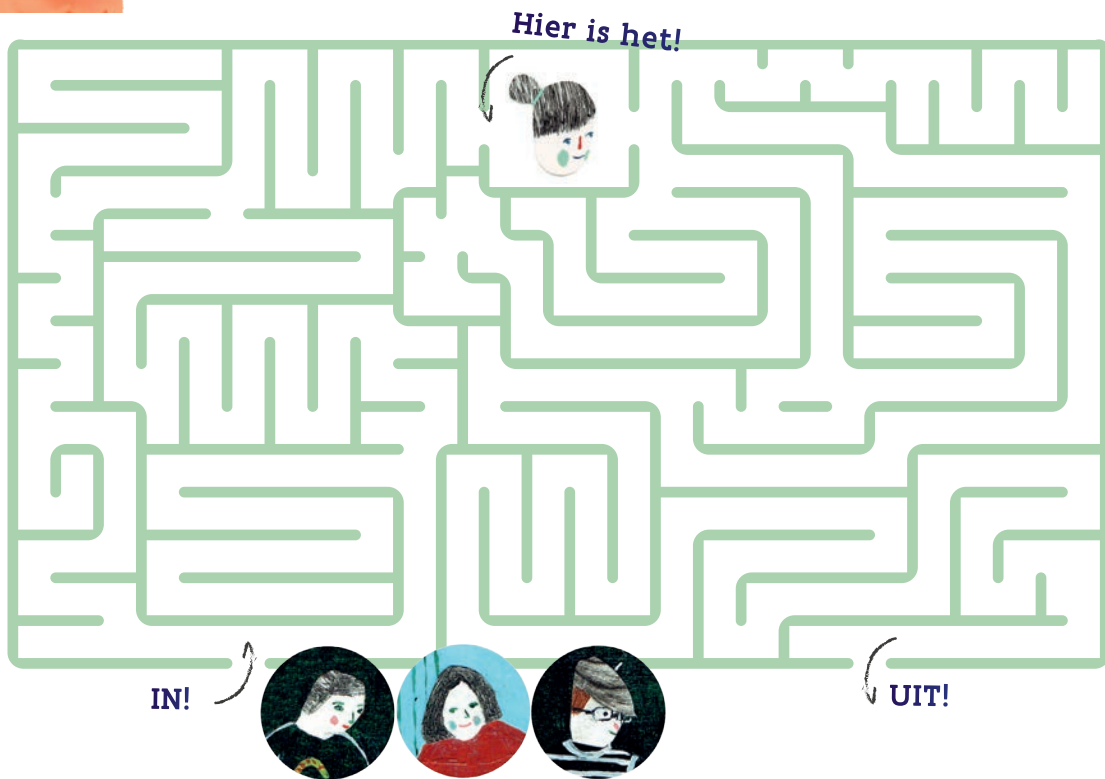
Liefste DB,

Gisteren was het zo ver. Ik ben met mama en papa naar de hulpverleners geweest. Bijna waren we verdwaald in de gangen van het gebouw. Wat een doolhof! Ik was heel zenuwachtig. De hulpverleners vroeg me honderduit. Over alles: broers (Elias), zussen (geen, maar die zou ik wel willen), ouders (zie links, zie rechts), hobby's (tekenen, gitaar), favoriete dit, favoriete dat. Het leek wel tonggymnastiek!

Ik begon wat ongeduldig te worden. Ik wilde alleen maar weten hoe dat nu precies in zijn werk gaat: een meisje worden. Maar daar zei ze niets over. Eerst moet ik nog vaker bij haar langsgaan.

DOEN!

Vind jij je weg in de gangen van het gebouw?

Maandag 10 oktober

Hoi DB,

Eli had snoep mee naar school. Vorige week heeft hij een zusje gekregen. Wat een snoezig, schattig babytje! Ik heb de kleine Olivia gisteren al even mogen vasthouden. Ze zette meteen haar keel open. Toen ik haar heen en weer wiegde, begon ze nog harder te brullen. Ik heb haar maar snel teruggegeven.

Mama en papa hebben een geboortekaartje gekregen. Ik vind het supermooi getekend, dus heb ik het gekregen. Later wil ik ook geboortekaartjes tekenen, maar niet in het roze. Daar bestaan er al zoveel van.

“Later wil ik ook geboortekaartjes ontwerpen, maar niet in het roze”

Ken je het woord **gender** nog? Olivia's geboortekaartje is er een mooi voorbeeld van. Zo vinden sommige mensen dat 'roze voor meisjes' is en 'blauw voor jongens'. Nochtans is dat louter toeval. Vroeger was het immers net omgekeerd.

Weet jij waarom het veranderde? Juist of fout: let op, er is maar één verhaal juist!

DOEN!

1

Aan het einde van de achttiende eeuw werden er in Europa plots een pak meer meisjes geboren dan jongens. Er was dus nood aan veel blauwe kleren. Maar een stuk textiel blauw kleuren is niet zo eenvoudig. Gevolg: de fabrieken konden de productie niet meer aan. Daarom schakelde men over naar de kleur roze voor meisjes.

Juist / Fout

2

In de zeventiende eeuw maakten koningen de geboorte van hun kinderen bekend door een vlag uit te hangen: roze voor een jongen en blauw voor een meisje. Op een dag maakte de lakei van een belangrijke Franse koning een vergissing. Hij kondigde de geboorte van prinses Marie-Louise aan met de roze vlag. Uit respect voor de koning, paste het land zich geleidelijk aan die vergissing aan. Roze werd voor meisjes en blauw voor jongens. Later volgden andere landen deze nieuwe Franse gewoonte na.

Juist / Fout

3

Hoewel blauw altijd de kleur voor meisjes was geweest, en roze de kleur voor jongens, besloten Amerikaanse kledingfabrikanten in de jaren veertig van de twintigste eeuw dat het voortaan omgekeerd zou zijn. Zomaar. Hun beslissing heeft grote delen van de wereld beïnvloed.

Juist / Fout

Vrijdag 28 oktober

Liefste Dagboek,

Eindelijk vakantie! En dus tijd om te schrijven. Ik heb je verwaarloosd. Sorry! Maar ik had het zeer druk. Na de vakantie moet ik mijn spreekbeurt geven. Weet je wat ik nog ontdekt heb?

Op je identiteitskaart kan je de 'm' (van 'man') laten veranderen in een 'v' (van 'vrouw'), of omgekeerd.

Ik had meteen mijn plannetje klaar. Als ik volgend jaar mijn eerste identiteitskaart krijg, vul ik in dat ik een meisje ben. Strak plan, dacht ik. Helaas, pindakaas. Toen ik mijn idee gisteren aan de hulpverlener vertelde, zei ze dat ik nog veel te jong ben. Het kan maar vanaf je zestiende. Geduld, Sam. Geduld!

Jongens die een meisje willen zijn, willen dat vaak niet meer als ze wat ouder worden.

Zou ik daarom zoveel geduld moeten oefenen? Omdat de hulpverlener denkt dat het overgaat?

Ik denk niet dat het overgaat.

“Wist je dat je je geslacht op je identiteitskaart kan laten veranderen?”

DOEN!

Zoals vele jongeren in het zesde leerjaar, wordt Sam binnenkort twaalf. En twaalf worden betekent: je eerste échte identiteitskaart krijgen. Heb jij je handtekening al klaar?

Oefen alvast hier je handtekening!

TEST JE KENNIS

Wat weet jij nog meer over een identiteitskaart ?

- 1 Mijn foto mag maximaal **zes/twaalf** maanden oud zijn.
- 2 Van zodra ik mijn identiteitskaart ontvangen heb, moet ik ze **wel/niet** altijd bij me hebben.
- 3 Op reis moet ik mijn identiteitskaart **wel/niet** altijd bij me hebben.
- 4 Mijn tweede identiteitskaart krijg ik op mijn **zestiende/achttiende**.
- 5 Als ik mijn identiteitskaart verlies, dan moet ik dat **aangeven bij de politie/gewoon een nieuwe aanvragen**.

OPLOSSING: 1. Zes / 2. Niet / 3. Wel / 4. Achttiende / 5. Aangeven bij de politie

DOEN!

Vul je eigen identiteitskaart in!

The image shows a blank Belgian identity card form with the following fields and labels:

- Top header: BELGIË / BELGIQUE / BELGIEN / BELGIUM
- Sub-header: IDENTITEITSKAART / CARTE D'IDENTITE / PERSONAL AUSWEIS / IDENTITY CARD
- Name / Name: [Blank field]
- Voornamen / Given names: [Blank field]
- Geboorteplaats en -datum: [Blank field]
- Geslacht: [Blank field]
- Nationaliteit: [Blank field]
- Kaartnr.: [Blank field]
- Geldig van - tot: [Blank field]
- Handtekening van de houder: [Blank field]

A small map of Belgium is visible on the right side of the form. A pair of scissors is drawn at the bottom right corner, indicating where to cut out the form.

*Knip mij uit en oeten
alvast eens ;)*

Zoals je merkt, staat er een geslacht vermeld op je identiteitskaart: 'm' van 'man' of 'v' van 'vrouw'. Dat kan voor transgender personen vervelend zijn. Misschien willen zij wel liever een ander geslacht op hun identiteitskaart dan het geslacht waarin ze geboren werden? Vanaf zestien jaar kunnen ze dit laten aanpassen.

Vind jij dat je geslacht op je identiteitskaart vermeld moet staan? Waarom wel/niet?

DOEN!

Er komt ook een foto op je identiteitskaart terecht, maar niet eender welke. Weet jij welke foto aan de regels voldoet? Kleur het juiste bolletje.

OPLOSSING: Foto 3. De foto mag enkel je gezicht (en het begin van je schouders) bevatten, niet je volledige lichaam. Op de foto moet je ook recht in de camera kijken en moet je je hoofd rechtop houden. Je gezichtsuitdrukking moet neutraal zijn en je mond gesloten. De achtergrond van de foto moet mag geen oneffenheden bevatten.)

Zaterdag 29 oktober

Hoi Dagboek,

Wat een dag! Lily kwam deze namiddag aan de deur bellen. Ze vroeg of ik zin had om naar het bos te fietsen.

Mama: "Wat doen jullie toch de hele tijd in dat bos?"

→ Tja, wat doen we daar eigenlijk? :)

Twee minuten later begon het keihard te regenen. Vaarwel, bos. We hebben ons dan maar voor de televisie geparkeerd.

Mama: "hebben jullie echt niets beters te doen dan naar dat scherm te zitten staren?"

→ Voorlopig niet, nee. LOL

Ik ging naar de keuken om wat te drinken.

Mama: "Water is ook lekker, hoor."

→ jaja ;)

En om wat te eten.

Mama: "Zorg dat je straks nog kan eten, he!"

→ Jezus! :O

Toen ik terugkwam, was Lily verdwenen. Elias, onze detective des huizes, kwam melden dat Lily op het toilet zat. Hij had haar horen snikken. Die Elias moet zijn neus in zijn eigen zaken steken.

Ik ging even naar Lily, maar ze riep door de deur dat ik moest weggaan. Tien minuten later was ze nog niet terug. Dat heb ik toch maar even aan mama gezegd. Die stormde er meteen op af. Ik hoorde ze zachtjes praten tegen Lily. Even later kwamen ze samen terug. Zo was mama toch nog de heldin van de dag.

Lily vertrok meteen naar huis. Ik vroeg mama wat er nu eigenlijk aan de hand was. Ze antwoordde dat Lily voor de eerste keer haar regels had. Maar dat dat 'meisjeszaken' waren. Denkt mama nu echt dat ik daar niets over weet? Na al mijn onderzoekwerk kan ik bijna een boek schrijven over de puberteit!

“Denkt ze nu echt dat ik niets over de puberteit weet?”

Sam wil alles weten over de puberteit. Dat is geen toeval. Sam ziet er tegenop om er steeds meer als een jongen te beginnen uitzien. En dat gebeurt natuurlijk, eens je puberteit aanbreekt!

DOEN! Mijn lichaam verandert!

Hieronder vind je een hele hoop stellingen over de puberteit. Sommige horen bij jongenslichamen, andere bij meisjeslichamen, nog andere bij allebei. Verbind de zinnestjes met de juiste lichamen.

- 1 Je stem wordt lager
- 2 Je adamsappel wordt duidelijker zichtbaar in je keel
- 3 Je krijgt borsten
- 4 Je krijgt okselhaar
- 5 Je gaat sneller zweten
- 6 Je piemel, teelballen en balzak worden groter
- 7 Je schaamlippen worden groter
- 8 Je krijgt schaamhaar
- 9 Je kan last krijgen van puistjes
- 10 Je kan baardgroei krijgen
- 11 Je heupen en billen worden wat ronder
- 12 Je groeit sneller dan anders
- 13 Je wordt wat gespierder

Onderstreep nu ook de stellingen waarover Sam zich zorgen zou kunnen maken.

OPLOSSING: 1 = jongen, 2 = meisje, 3 = jongen, 4 = jongen en meisje, 5 = jongen en meisje, 6 = jongen, 7 = meisje, 8 = jongen en meisje, 9 = jongen en meisje, 10 = jongen, 11 = meisje, 12 = jongen en meisje, 13 = jongen.

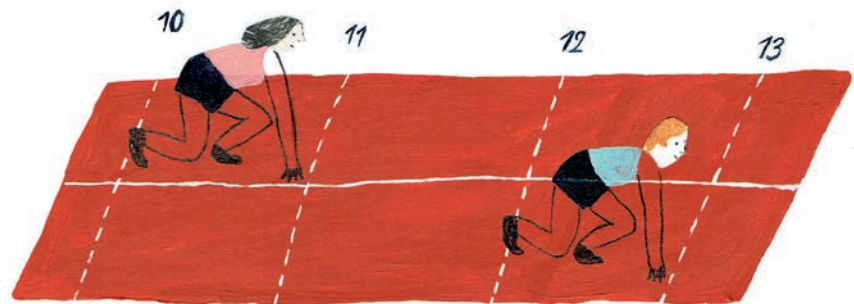
Wat is de puberteit nog meer?

WETEN!

Puberteit betekent ook dat je lichaam zich stap voor stap voorbereidt op de mogelijkheid om kinderen te krijgen. Zo krijgen meisjes op zeker moment hun regels, ook wel 'menstruatie' of 'maandstonen' genoemd. Jongens kunnen af en toe een zaadlozing krijgen: dan vloeit er sperma uit hun piemel, vaak 's nachts.

Uit de startblokken!

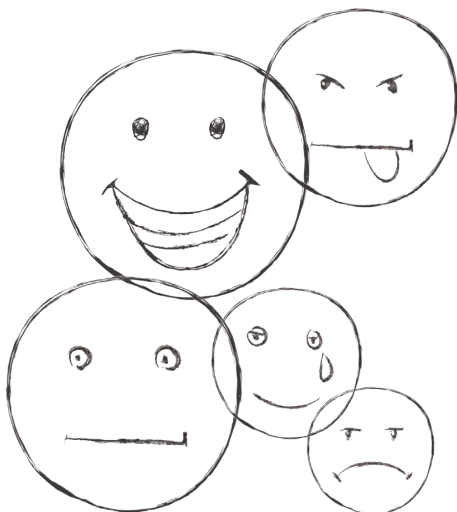
De leeftijd waarop de puberteit intreedt, is bij iedereen verschillend. Wel is het zo dat meisjes meestal vroeger uit de startblokken schieten dan jongens. Kijk je mee? Let wel op: dit zijn **gemiddelde** cijfers!

H-h-hormonen!

Waar komen al die lichamelijke veranderingen tijdens je puberteit eigenlijk vandaan? Daar zijn bepaalde hormonen verantwoordelijk voor. Hormonen zijn chemische stofjes die voortdurend instructies geven aan je lichaam: een beetje meer van dit nu, een beetje minder van dat straks, en laat zus of zo ook maar wat sneller groeien!

Je weet al dat sommige transgender jongeren ongelukkig zijn met hun lichaam. Dat geldt ook voor Sam. Hij zou liever een meisjeslichaam hebben. Voor jongeren als Sam is het belangrijk om de puberteit 'te snel af' te zijn. Dokters kunnen daarbij helpen door hormoonwaarden op te meten. Als uit hun onderzoek blijkt dat Sams puberteit voor de deur staat, kan hij medicijnen innemen die zijn puberteit afremmen.

H-h-humeur

Hormonen doen meer dan je lichaam beïnvloeden. Ze kunnen ook invloed hebben op je emoties en je humeur. Ze kunnen ervoor bijvoorbeeld zorgen dat je sneller boos wordt of sneller verdrietig bent. Ook kunnen ze ervoor zorgen dat je je de mening van anderen sneller aantrekt, of dat je sneller van stemming verandert.

DOEN!

Teken jouw humeur van dit moment

Omcirkel drie woorden die het best bij jou passen:

ANGSTIG

VOL ENERGIE

BOOS

TEVREDEN

VROLIJK

VERDRIETIG

ONTSPANNEN

VERVEELD

Er bestaat meer dan blij, bang, boos.

Kleur de emoticons van de gevoelens die je herkent en vul aan:

FAALANGST

De angst dat ik iets niet goed doe of kan.

WROK

Het gevoel dat ik iemand iets betaald wil zetten.

JALOEZIE

Ik was/ben jaloers op

omdat

EXTASE

Het gevoel dat de wereld mag vergaan, maar dat niets mijn humeur kan verpesten.

ONTROERING

Iets zo mooi vinden dat ik er vanbinnen helemaal warm van word.

Dat had ik toen

Zondag 6 november

Liefste dagboek,

Morgen is het eindelijk zover. Dan geef ik mijn spreekbeurt.
Duum voor mij dat alles goed gaat. En dat ik niet te veel over mijn woorden
struikel. Ik ga snel nog even oefenen!

“Ik ga mijn spreekbeurt snel
nog even inoefenen.”

Veel van wat Sam wil vertellen, weet jij ondertussen al. Test jezelf!

DOEN!

Juist of fout?

JUIST FOUT

1. 'Transgender' betekent dat je genderidentiteit en je biologisch geslacht van elkaar verschillen.

2. De puberteit begint bij jongens vroeger dan bij meisjes.

3. Je kan je voornaam wijzigen vanaf je veertiende.

4. Er bestaan medicijnen die de puberteit kunnen afremmen.

5. Op je identiteitskaart kan je de 'm' (van 'man') of de 'v' (van 'vrouw') laten aanpassen.
Daarvoor moet je wel achttien jaar zijn.

6. Transgendergevoelens kunnen nooit overgaan.

7. Voor de lichamelijke veranderingen tijdens je puberteit zijn hormonen verantwoordelijk.

OPLOSSING: 1. Juist 2. Fout; het is omgekeerd 3. Fout; vanaf je twaalfde 4. Juist 5. Fout; zestien 6. Fout 7. Juist

WIST JE DIT OOK AL?

Als transgender jongeren zestien jaar worden en nog steeds het gevoel hebben dat hun jongens- of meisjeslichaam niet bij hen past, dan kunnen dokters hun lichaam aanpassen. Dat gebeurt eerst met medicijnen (vanaf zestien jaar) en daarna via één of meerdere operaties (vanaf achttien jaar). Lang niet alle transgender jongeren kiezen hiervoor.

Maandag 7 november

Hoi dagboek,

Het ging helemaal mis. Niet in de klas. Wel achteraf op de speelplaats. Florian deed heel rot tegen me. Ik voel me zelfs te triest om het op te schrijven. De hele school weet nu wel dat ik een meisje wil zijn. Misschien is dat goed. Misschien ook niet. Ik weet het allemaal niet.

Dinsdag 8 november

Liefste dagboek,

Weer prijs vandaag! Na school heeft die rotkop van een Florian me achtervolgd. Er was ook een jongen uit 6B bij. Gelukkig liep Luca met me mee. Ze reden ons voorbij op hun fietsen en reden in cirkeltjes om ons heen. Ik kreeg allerlei lelijks naar mijn hoofd. 'Doe eens normaal, jij!' 'Moet je geen hakjes aan?' 'We weten je wel te vinden, hoor!'

Ook Luca kreeg de volle lading. 'Ga jij hem beschermen, ukkie?' riepen ze naar hem. Gelukkig werden ze het na een tijdje moe en reden ze weg. Luca wil morgen de zes optrommelen en een plan smeden. En ik, ik wil vooral dat het opkhoudt.

"Doe eens normaal, jij."

DOEN!

Pesten komt op vele scholen vaker voor dan je denkt. Het neemt ook allerlei vormen aan: kwetsende woorden, lichamelijk geweld, of cyberpesten.

Weet jij wat cyberpesten is?

OPLOSSING: cyberpesten is iemand pesten via het internet.

WETEN!

Waarom pest iemand?

Pesters kunnen om vele redenen tot pesten overgaan. Het is belangrijk om te weten dat er achter pestgedrag een probleem schuilgaat bij de pester zelf, niet bij de persoon die gepest wordt. Wie zich goed voelt, zal immers zelfden de behoefte voelen om anderen te pesten.

DOEN!

Heb jij ooit pesten gezien of meegemaakt?

ja

nee

Ik was toen: de persoon die gepest werd

de pester

iemand die toekeek

iemand die tussenbeide kwam

Beschrijf of teken hieronder wat er gebeurde/gebeurt:

Wil je over deze situatie praten, dan kan je altijd terecht op het forum van www.awel.be.

Enkele tips

- 1 Word je zelf gepest, neem dan iemand in vertrouwen: je ouders, een goede vriend of vriendin of een leerkracht. Dat is niet altijd makkelijk, maar wel nodig en belangrijk.
- 2 Word je gepest, probeer de pester dan te verrassen. Hij of zij wil bereiken dat jij huilt, roept of in je schulp kruipt. Reageer anders. Reageer bijvoorbeeld met humor. Of reageer gewoon helemaal niet. Zo blijft de pester op zijn of haar honger zitten. Trap ook niet in de val zelf te gaan pesten. Dat is nooit een oplossing.
- 3 Heb je in de gaten dat je vriend of vriendin gepest wordt, houd je dan niet afzijdig. Steun hem of haar, kom desnoods tussenbeide.
- 4 Meer tips en informatie over pesten kan je vinden op het forum van www.awel.be.

Woensdag 9 november

Liefste dagboek,

De zes in actie! Luca kwam vandaag met een formidabel plan op de proppen. Volgende week maandag moeten we allemaal een paar oude of versleten kledingstukken meebrengen naar school. Meer verklap ik nog niet. Duim voor mij dat ons plannetje slaagt! (En dat die Florian er dan eindelijk mee ophoudt!)

Maandag 14 november

Hoi DB,

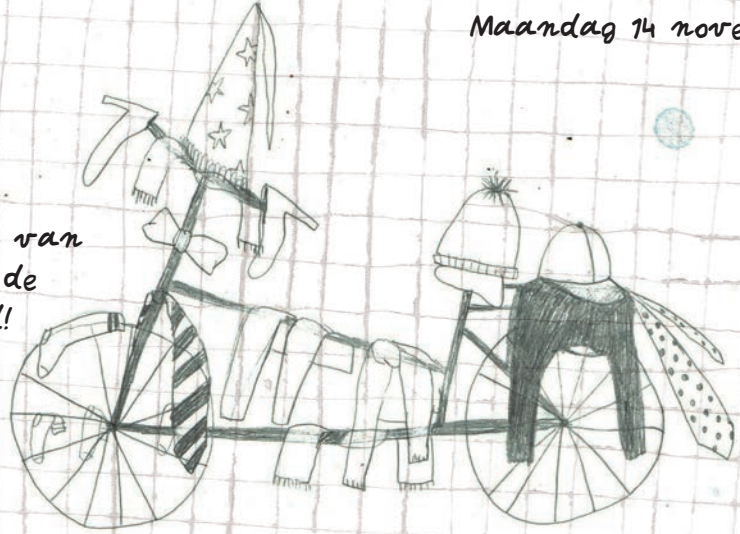
Heb je ooit zo'n fiets gezien?

Dit, beste dagboek, is de fiets van Florian. Die hebben we met de zes eens volledig aangekleed!

We hebben er de hele middagnauwe aan gewerkt.

Je kan je al voorstellen hoe Florian begon te vloeken toen hij het na school ontdekte.

We gingen met de zes bij hem staan. 'Ha, Florian,' zei Lily. 'Wij vinden dat jouw fiets er zo moet uitzien. Vind je dit nou leuk?' Florian staarde naar de grond en bromde iets onverstaanbaars. 'Sam wil er ook uitzien zoals hij zelf wil,' zei Lily. 'En dit ukkie ook,' roegde Luca er nog aan toe. 'Als jij ons met rust laat, helpen wij je met je fiets. Deal?,' vroeg Luca? 'Goed,' zei Florian. In drie tellen was de fiets uitgekleeed en kon Florian vertrekken.

Zaterdag 19 november

Liefste dagboek

Verjaardagsfeestje bij Jade gehad. Drie keer raden wie er niet mocht komen van zijn ouders! Juist, Luca. Toen we vorige week die fiets van Florian aankleedden, ging mijn lampje al branden: 2 versleten zagen die damesschoenen er nu toch ook weer niet uit. En die das, die leek wel splinternieuw... Arme Luca. Hij heeft zwaar op z'n donder gekregen, terwijl hij het eigenlijk allemaal voor mij deed.

Jade had een heel leger uitgenodigd op haar feest. Volgens mij heeft ze een nieuwe kast nodig voor de berg cadeautjes die ze kreeg. Er waren leuke dingen bij. Hm, binnenkort is het Sinterklaas. En dan Kerstmis. En wéér gaat mijn lampje branden!

“Een nieuwe kast voor die berg cadeautjes.”

Dit kreeg Jade voor haar verjaardag. Zoek de vijf verschillen.

DOEN!

Jij bent nu de jarige. Duid aan wat je van deze cadeautjes vindt:

strip

- Te veel prentjes.
- Te veel tekst.
- Natuurlijk! En dit is mijn favoriete strip: .....

Barbie

- Ben je gek ?
- Te oud voor!
- Laat maar komen.

snoep

- Ja, lekker, deze: .....
- Of deze: .....
- Te slecht voor mijn tanden.

LEGO

- Yes!
- No!
- Te weinig geduld voor.

gezelschapsspel

- Gezelschapsspelletjes? Bah!
- Natuurlijk! Mijn favoriete spel is: .....

DOEN!

Wat Jade niet kreeg maar wat wel op jouw verlanglijstje staat:

voetbal

- Wat moet ik daarmee ?
- Sjotteuh!

boek

- Niet zo'n lezer.
- Leuk! Mijn favoriet boek is: .....
- Boekenwurm hier!
- Mijn 3 favoriete boeken zijn: .....
- .....
- .....

mok

- Niets voor mij.
- Graag, het liefst met deze tekst erop: .....

mijn verlanglijst

Vrijdag 25 november

Hoi dagboek,

Vanavond ben ik voor de derde keer bij de hulpverleners geweest. Ik vroeg haar of ik nu bijna naar de hormoonendokter mag. Daar had je het weer. Te vroeg, Sam. Beetje wachten nog, Sam.

Toen vroeg ik of ik als meisje naar school mag gaan. Of dan toch tenminste naar het middelbaar. Drie keer raden! Nog niet, Sam. Geduld, Sam. Wat als je later nog van mening verandert en toch een jongen wil blijven? Begrijp je dat dat moeilijk zou worden voor jou en iedereen om je heen ?

JA. IK. BEGRIJP. HET.

Maar ik vind het wel heel jammer. En ik broed op een plan, maar dat vertel ik je later wel eens. Geduld, dagboek, geduld :/

PS Florian laat me nu met rust. Soms zegt hij zelfs hallo :)

"Beetje geduld, Sam."

TEST JEZELF!

Hoe (on)geduldig ben jij? Doe de test!

1. Je favoriete eten staat op tafel.

- A Je wacht tot iedereen is bediend en schept dan zelf je bord op.
- B Jij bent de eerste die dat eten op je bord heeft liggen.
- C Je zet je bord netjes klaar in het rijtje.

2. Je checkt hoe laat het is.

- A De hele dag door
- B Enkele keren per dag
- C Zelden of nooit

3. Je bent met je ouder(s) mee naar de supermarkt. Jullie komen bij de kassa's, waar lange rijen staan.

- A Je volgt je ouder(s) naar de dichtstbijzijnde rij.
- B Je tuurt de kassa's af op zoek naar de kortste rij. Je overhaalt je ouder(s) om daar aan te schuiven.
- C Konden we nu maar een andere keer terugkomen, denk je.

4. Je ziet een nieuw tv-programma. Je vindt het niet bijzonder, maar ook niet saai.

- A Toch nog even verder kijken, denk je. Je weet nooit wat er nog komt.
- B Zappen, die handel!
- C Je kijkt het programma uit. Je bent nu toch begonnen.

5. Jij en je broer of zus mogen om beurten op de computer/tablet. Je broer of zus zit er nu toch al een hele tijd aan.

- A Jij zet je gewoon bovenop je broer of zus.
- B Je doet iets anders tot de computer/ tablet vrij is.
- C Je cirkelt een beetje rond in de buurt van de je broer of zus en slaakt af en toe eens een diepe zucht.

6. Je hebt geen gsm maar je wil er wel graag één.

- A Je schraapt je spaarpot leeg tot op de bodem en bedelt desnoods om de rest bij je ouder(s).
- B Je laat geregeld eens vallen bij je ouder(s) dat je graag een gsm wil. Vervolgens wacht je tot het je verjaardag is.
- C Je spaart al je zakgeld op. Eens je genoeg hebt voor die gsm (en liefst nog een beetje meer), koop je hem.

1	2	3	4	5	6
a=1 b= 3 c =1	a=3 b= 2 c =1	a=1 b= 2 c =3	a=2 b= 3 c =1	a=3 b=1 c=2	a=3 b=1 c=2

0-6 punten. Jij bent het geduld zelve. Je opjagen vind je zinloos: de dingen gaan er toch niet sneller door.

6-12 punten. Je hebt geduld, maar niet grenzeloos. Soms mogen de dingen wel wat sneller gaan voor jou.

12-18 punten. Jij popelt van ongeduld. Waarom gaat alles altijd zo trááááág?

Zaterdag 10 december

Liefste dagboek,

Over enkele weken is het Kerstmis. Zoals elk jaar, hebben mama en papa gevraagd wat er op ons verlanglijstje staat. Dit heb ik geschreven:

VERLANGLIJSTJE SAM

Ik wil graag met mama om een nieuwe outfit gaan, die ik volledig zelf mag kiezen (echt volledig!). Die draag ik dan op kerstavond. En later misschien nog een keer.

Ze hebben gezegd dat het goed is. Volgende week gaan we shoppen. Ik ben superblij. En ook al vindt de hulpverlener het geen goed idee: in die kleren naar school gaan zwier ik toch op mijn bucketlist! Dromen moeten niet altijd direct uitkomen. Daarom zijn het dromen.

“Ik zwier het op mijn bucketlist*”

*Een bucketlist is een verlanglijstje van dingen die je snel wil doen.

Dit is de bucketlist van Sam:

Hoe ziet jouw bucketlist eruit?

DOEN!

- * Alleen thuisblijven
  - Ook zonder Elias natuurlijk!
  - want babysitten is verboden op mijn leeftijd.
- * Mijn kamer een make-over geven.
- * Een kat uit het asiel redden.
  - ik wil haar 'Dory' noemen.
- * Als meisje naar school gaan.
- * Een eigen Facebookprofiel
- * Een foto van Anna natekenen
  - en haar die geven.

*
*
*
*

ORGANISATIES

T-JONG MIN19 WEL JONG NIET HETERO

Ben jij:

- transgender of weet je het niet zo goed?
- tussen tien en dertig jaar?
- op zoek naar een plek om nieuwe vrienden te maken?

Dan is T-jong iets voor jou! T-Jong doet leuke activiteiten waar je anderen kan ontmoeten en gewoon jezelf kan zijn. Er zijn drie groepen: T-birds (10-13 jaar), T-squad (13-16 jaar) en Ctrl-T (16-30 jaar). Je kan ook eens een kijkje nemen op www.min19.be, een online-platform voor holebi- en transgenderjongeren van 12 tot 19 jaar.

www.t-jong.be
www.min19.be

T-Jong en Min19 maken deel uit van Wel Jong Niet Hetero, de Vlaamse jeugdvereniging voor holebi- en transgenderjongeren. Wel Jong Niet Hetero heeft verschillende groepen waar je anderen kan ontmoeten en geeft informatie aan jongeren over het holebi- en transgenderthema.

www.weljongniethetero.be

AWEL

Awel luistert naar alle kinderen en jongeren met een vraag, een verhaal of een probleem. Je kan ons contacteren over alles wat je bezighoudt. We zijn er voor je door te luisteren, mee te voelen en mee te denken.

Awel werkt volledig anoniem. Dit betekent dat enkel jij -als oproeper- en Awel ervan op de hoogte zijn dat jij met ons contact opneemt. We brengen niemand op de hoogte (geen ouders, leerkrachten, ...) én telefoongesprekken verschijnen niet op de factuur. Bovendien is een gesprek met Awel helemaal gratis!

Telefoon | 102 | elke dag van 16u tot 22u, behalve op zon- en feestdagen.

E-mail | brievenbus@awel.be

Chat | www.awel.be | elke dag van 18u tot 22u, behalve op zon- en feestdagen.

Forum | www.awel.be

TRANSGENDER INFOPUNT

Het Transgender Infopunt (TIP) is een neutrale, gratis en anonieme plek voor al je vragen over genderdiversiteit en het transgenderthema. Je kunt bij ons terecht voor vragen rond identiteit, familiale moeilijkheden, werkgerelateerde aspecten, schoolcontext, transgenderzorg, discriminatiemeldingen en nog veel meer.

Gratis telefoonnummer: 0800 96 316

Transgenderinfo.be

contact@transgenderinfo.be

LUMI

Heb je vragen over seksuele voorkeur of genderidentiteit, dan ben je bij ons aan het juiste adres. Je kan bij ons terecht met je verhaal, verwarring, verdriet of vreugde. Onze vrijwilligers luisteren anoniem, gratis en zonder vooroordelen. Bel ons op het gratis nummer 0800 99 533 op maandag of woensdag of chat met ons via www.lumi.be op maandag, woensdag en donderdag, telkens vanaf 18u30 tot 21u30. Zijn we niet bereikbaar of is de lijn even bezet? Mail ons via vragen@lumi.be

Gratis telefoonnummer: 0800 99 533
www.lumi.be
vragen@lumi.be

GELIJKE KANSEN - VLAAMSE OVERHEID

Het team Gelijke Kansen is verantwoordelijk voor de voorbereiding, uitvoering, evaluatie en coördinatie van het gelijkemansbeleid. Concreet betekent dit onder meer dat Gelijke Kansen kennis verzamelt, onderzoek financiert, campagnes voert, subsidies verleent en een wettelijk kader uitbouwt.

Havenlaan 88, 1000 Brussel
02-553 52 16
gelijkekansen@vlaanderen.be
www.gelijkekansen.be

SCHOOLUITDEKAST.BE

De website schooluitdekast.be bundelt een pak nuttige informatie over hoe je als leerkracht in de klas aan de slag kan met de thema's gender en seksuele diversiteit. Je vindt er algemene informatie (schoolklimaat, tips voor de leerkracht,...) en informatie over vormingen, maar ook educatieve pakketten en concrete werkvormen. Zowel kleuteronderwijs als lager en secundair onderwijs komen aan bod.

www.schooluitdekast.be

ÇAVARIA

Çavaria zet zich in voor het welzijn, gelijke rechten en gelijke kansen van holebi's, transgender en interseksuele personen*. Çavaria bouwt verder aan een solidaire en inclusieve samenleving met een brede kijk op seksuele oriëntatie, genderexpressie, genderidentiteit en seksenmerken. Çavaria is een beweging, een belangenorganisatie en een expertisecentrum.

ZIZO is het online magazine van çavaria, Lumi de opvang- en infolijn en KLIQ de vormingspartner.

Kammerstraat 22, 9000 Gent
09-223 69 29
info@cavaria.be
www.cavaria.be

PIMENTO

Pimento versterkt iedereen die met kinderen en jongeren werkt om hete hangijzers en pittige thema's op een positieve manier aan te pakken. Onze specialiteit: relaties en seksualiteit, pesten en weerbaarheid, teambuilding, identiteitsontwikkeling en jongerenparticipatie. Pimento ontwikkelt hierover educatief materiaal (publicaties, spelen, werkvormen, ...), geeft vorming en workshops en begeleidt organisaties.

www.pimento.be
info@pimento.be
03-336 99 99

KLIQ VZW

KLIQ is het vormings- en trainingscentrum van çavaria dat werkt rond gender- en seksuele diversiteit. Je kan bij ons terecht voor vormingen, trajectbegeleiding en webinars rond het LGBTI-thema.

Kammerstraat 22, 9000 Gent, 09-223 69 29
www.kliqvzw.be
info@kliqvzw.be

'Sam. Over een jongen die een meisje wil zijn' is een publicatie van het Agentschap Binnenlands Bestuur, team Gelijke Kansen. De brochure is geschikt voor leerlingen van de derde graad lager onderwijs. Ze behandelt het transgenderthema vanuit diverse invalshoeken, waaronder het genderthema in zijn algemeenheid. Het doel van de brochure is om het transgenderthema bij jongeren bespreekbaar te maken en hen er op toegankelijke wijze over te informeren.